

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК – XII КЛАС,

ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.

Обучението по английски език чрез художествени текстове в XII клас е естествено продължение на чуждоезиковата подготовка на учениците в гимназиалната степен на профилираните гимназии. То надгражда придобитите знания и умения в процеса на обучението по английски език в XI клас. Отново, както и при обучението по английски език чрез литература в XI клас, се търсят междупредметните връзки с обучението по български език и литература, от една страна, и по западноевропейска литература, от друга. Основна задача на преподаването на англоезични текстове в оригинал е изграждането на езикови знания и умения чрез общуване с текстове с по-сложна и богата лексика от водещите литературни жанрове на XX век. Насърчаваните четири основни умения (слушане, четене, говорене и писане) се разглеждат в тяхната интегрираност, а не в разделното им прилагане в учебната програма.

За разлика от хронологично-жанровия подход при подбора на текстовете в XI клас, учебното съдържание за XII клас е организирано тематично. Отчитайки културологичния контекст, програмата се стреми да осветли водещи теми в английската и американската литература на XX век като: човекът и модерната епоха, творецът и реалността, войната и смъртта, машината и природното, постмодерният акцент върху различното и др. Подобно тематично структуриране не влиза в противоречие със специфично литературоведския анализ на отделните тематично предложени текстове. Също така то отчита важността на читателската реакция на учениците, изразявана в устна и в писмена форма.

ОБЩ ХОРАРИУМ ЧАСОВЕ

Часовете по английски език се разпределят в съответствие с общия хорариум за XII клас по учебен план за профилирана подготовка.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО.

Според настоящата учебна програма обучението по английски език чрез работа с оригинални художествени текстове в XII клас на профилираните гимназии (трето равнище – чуждоезиков профил) има следните цели:

- запознава учениците с водещите теми, тенденции, школи, стилове и направления в историята на английската и американската литература през XX век, като надгражда учебното съдържание по западноевропейска литература и англоезична литература от XI клас;
- дава познания за най-значимите автори и произведения от новата английска и американска литература;
- развива общата и езиковата култура на ученика;
- изгражда усещане за стил и стилев регистър, както и за уместна употреба на чуждоезиковите структури и лексикални единици;
- изгражда умения за четене с разбиране и за оценка на информацията, заложена в

художествената творба: съпоставка и контраст, обобщаване, усет към детайла, откриване на връзки между произведения и автори;

– развива езиковите и речниковите умения на ученика на базата на свободна комуникация на английски език върху обсъждания езиков материал;

– създава литературнокритически умения: съотнасяне на творбата към по-общ тематичен кръг и съпоставката ѝ с други творби от английската и/или американската литература, поставяне на творбата в контекста на епохата и литературната традиция, разпознаване на особеностите на основните жанрове, техники и художествени средства;

– насърчава произвеждането на собствени устни и писмени изказвания върху интерпретирания художествен текст в непосредствена връзка с цялостния процес на чуждоезиковото обучение: устен и писмен коментар на литературно произведение и критически текст, описание, преразказ, резюме, характеристика, интерпретация, писмен проект, събиране на подходяща информация от критически източници, съставяне на библиография.

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е Ч Е Т Е Н Е Г О В О Р Е Н Е П И С А Н Е	<p>1. Социокултурни знания</p> <p>Учениците:</p> <ul style="list-style-type: none"> Разпознават и формулират идеите на творбата. Поставят авторските идеи в социокултурния контекст на XX век. Съотнасят творбата към по-общите исторически и културни процеси на XX век (в синхронен и диахронен аспект) Придобиват знания за отделните периоди и течения в литературните истории на Англия и САЩ през XX век. Разбират основната информация от кратки литературни, публицистични и др. текстове. Обменят и обсъждат темата и тона в художествения текст и проследяват чувствата и позицията на персонажите. Използват подходящи за съответната тематика езикови средства, правопис, пунктуация и графично оформление. Прилагат компенсаторни стратегии при писането според вида на текста, като използват познати образци и/или техники за структуриране и планиране на писмен текст. 	<p>А. Учениците трябва да придобият социокултурни знания за основни идеи и събития от културата на Англия и САЩ, които да използват за интерпретиране на обсъжданите произведения в оригинал.</p> <p>Б. Учениците трябва да усвоят основни понятия на англ. език, свързани с културното, историческото и политическото наследство.</p> <p>В. Тематични области:</p> <p>1. Човекът и модерната епоха</p> <ul style="list-style-type: none"> Проблематизиране на ценностната система на Просвещението от XVIII в. в резултат на променените социални, политически и икономически условия в началото на XX в. и Първата световна война. Преосмисляне на идеите за „прогрес“, разум и морал. Бунт срещу оптимизма и подредеността на викторианското мислене. Изграждане на нова култура и изкуство в следвоенната епоха. Експериментиране с идеи и форми (<i>Make it New</i>). <p>2. Творецът модернист и реалността</p>	<p>Учениците трябва да усвоят следните културологични понятия и реалии, свързани с разглеждания учебен материал:</p> <ul style="list-style-type: none"> късно викторианство, едуардовски период в Англия. фрагментарно съзнание; класи и отчуждение, фройдизъм, несъзнавано; „епохата на джаза“ в САЩ, нарастващата роля на медиите, киното, рекламата; еманципация на жените; начало на технократското и консуматорското общество в САЩ; импресионизъм; експресионизъм; кубизъм; имажинизъм; символизъм; модернистко светоусещане; 	<p>Учениците се насърчават да развият следните дейности:</p> <p>А. Аналитични умения:</p> <ul style="list-style-type: none"> да осъществяват връзки между социокултурния контекст и обсъжданата тема; да ситуират автора в културната среда и да откриват чертите на епохата в текста; да анализират и коментират основните социални и нравствени конфликти, представени в изучаваните литературни произведения, и да ги съпоставят със своя личен опит на съвременни читатели; да откриват самостоятелно допълнителна информация за основни събития от епохата и как те формират хуманитарната мисъл през нея. <p>Б. Речевни умения</p> <p>Предложените теми са така подбрани, че</p>	<p>История и цивилизация:</p> <ul style="list-style-type: none"> теми за културната среда чертите на епохата и причините за световните конфликти <p>Философия:</p> <ul style="list-style-type: none"> основни нравствени и социални конфликти <p>Чужди езици:</p> <ul style="list-style-type: none"> сравнение и интерпретиране на обсъжданите произведения <p>Български език и литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> раздел „Западноевропейска литература“ <p>Природни науки и екология:</p> <ul style="list-style-type: none"> присъстват чрез темите за великите открития и теорията за еволюцията <p>География и икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> икономически прогрес и геополитически промени

		<p>– Промяна на основните характеристики в музиката, архитектурата, изобразителното изкуство и литературата.</p> <p>– Централна роля на изкуствата (<i>Art for art's sake</i>).</p> <p>– Бягство от обективното изобразяване на действителността, подчертаване на субективното.</p> <p>– Сближаване между английски и американски модернисти, между бели и чернокожи творци.</p> <p>3. Темата за войната</p> <p>– Социокултурни последици от Първата и Втората световна война, разпадане на колониалната система, Студената война и войната във Виетнам.</p> <p>– Обществени противоречия, породени от войните.</p> <p>4. Утопия и антиутопия</p> <p>– Утопичните очаквания от началото на XX в. за развитие и прогрес и разочарованията в Европа и САЩ в резултат на Първата и Втората световна война.</p> <p>– Финансовата и икономическата криза през 1929 и началото на периода на Голямата депресия.</p> <p>5. Отчуждение и гняв</p> <p>– Нарастване на социалните и политическите противоречия в английското и американското общество през 50-те и 60-те години. Ядрената заплаха.</p>	<p>– психологизъм;</p> <p>– декадентство;</p> <p>– естетизъм;</p> <p>– космополитно светоусещане;</p> <p>– харлемски ренесанс;</p> <p>– навлизане на темата за войната и смъртта в литературата;</p> <p>– „изгубеното поколение“ в САЩ;</p> <p>– Засилване ролята на литературата със социалнопротестен характер, както и стремеж за бягство от реалността, историята и времето;</p> <p>– либерализъм, социализъм, утопия;</p> <p>– идеологическа и политическа конфронтация антиутопия, екзистенциализъм, отчуждение, социални сблъсъци, „нов натурализъм“;</p> <p>– материализъм, технократско общество, загубена връзка с природата;</p> <p>– „тревожната епоха“: общество на икономическия просперитет и социалната държава;</p> <p>– конформизъм;</p>	<p>учениците да могат да:</p> <p>– разказват съдържанието на изучаван текст;</p> <p>– правят описание на ситуации, места и герои;</p> <p>– изразяват собствено мнение, предпочитание, становище;</p> <p>– водят диалог и дебат по обсъжданата тема.</p>	<p>Изкуства</p> <p>– музика</p> <p>– изобразително изкуство</p> <p>– драма</p> <p>Обществени науки и гражданско образование :</p> <p>присъства във всички КОО</p>
--	--	---	--	---	---

		<p>– Власт и свобода. Протести на студенти, жени, малцинствени групи, интелигенция.</p> <p>6. Аз и „другите“</p> <p>– Признаване на „другите“ в социокултурната среда – жените и малцинствените групи по раса/етнос, класа или пол.</p> <p>– Дестабилизиране на националната идентичност.</p> <p>7. Информационната епоха</p> <p>– Разцвет на информационни технологии, консуматорство и глобална икономика.</p> <p>– Проблематизиране на познанието и истината.</p> <p>– Нарастване на ролята на медиите, заличаване на границите между „висска“ и масова култура, история и реалност, литература и критика.</p>	<p>– субкултура на съпротивата;</p> <p>– макартизъм и „лов на вещици“ в САЩ;</p> <p>– етнически плурализъм, мултикултурално мозаечно общество в САЩ, двойна идентичност;</p> <p>– криза на универсалното;</p> <p>– култура на нарцисизма;</p> <p>– постиндустриално и информационно общество;</p> <p>– електронна епоха, глобализация;</p> <p>– нестабилна идентичност;</p> <p>– връзка между локално и глобално;</p> <p>– авангард.</p>		
С Л У Щ А Н Е	<p>2. Умения за анализ на художествен текст на чужд език.</p> <p>Учениците придобиват следните знания и умения:</p> <p>– знания за структурата и функционирането на худ. творба;</p>	<p>1. Литература на модернизма:</p> <p>Поезия: Т. С. Елиът, У. Б. Йейтс, Г. Стайн (текстове по избор).</p> <p>Проза: В. Улф, Дж. Джойс, Д. Х. Лорънс, С. Фитцджерълд,</p>	<p>Учениците трябва да усвоят на английски език основни термини и понятия, свързани със съответните жанрове и техники:</p> <p>свободен стих, експерименти с езика, новата поетическа образност, символ, метафора, метонимия.</p>	<p>Учениците практикуват текстуален анализ на формално ниво ("close reading").</p> <p>Насърчават се а следните интерпретационни дейности:</p> <p>– да проследяват</p>	<p>История и цивилизация:</p> <p>– теми за културната среда, чертите на епохата и причините за световните конфликти</p> <p>Философия:</p> <p>– основни нравствени и</p>

<p>Ч И Т Е Н Е</p> <p>Г О В О Р Е Н Е</p> <p>П И С А Н Е</p>	<p>– знания за спецификата на отделните литературни жанрове;</p> <p>– знания за основните категории на литературен анализ и основните естетически категории;</p> <p>– знания за най-значимите автори и произведения от развитието на английската и американската литература през XX в.</p> <p>– разбират основната информация от кратки литературни, публицистични и др. текстове;</p> <p>– обменят и обсъждат темата и тона в художествения текст и проследяват чувствата и позицията на персонажите;</p> <p>– използват подходящи за съответната тематика езикови средства, правопис, пунктуация и графично оформление;</p> <p>– прилагат компенсаторни стратегии при писането според вида на текста;</p> <p>– използват познати образци и/или техники за структуриране и планиране на писмен текст.</p>	<p>У. Фокнър (текстове по избор)</p> <p>2. Литература на протеста и скептицизма.</p> <p>Дж. Оруел (<i>1984</i> или <i>Animal Farm</i>), Л. Хюз (разказ), Дж. Стайнбек (<i>The Grapes of Wrath</i>)</p> <p>3. Романи за войната и колониалното наследство</p> <p>Дж. Конрад (<i>Lord Jim</i>), Гр. Грийн (<i>The Quiet American</i>), Ъ. Хемингвей (<i>The Arms and the Man</i>), Дж. Хелър (<i>Catch 22</i>)</p> <p>4. Литература на отчуждението и бунта (по избор)</p> <p>Дигън Томас, Дж. Р. Р. Толкин (<i>The Lord of the Rings</i>), Дж. Осбърн (<i>Look Back in Anger</i>), Х. Пингър, А. Гинзбърг, Дж. Селинджър (<i>The Catcher in the Rye</i>), Т. Уилямс (<i>The Glass Menagerie</i>)</p> <p>5. Разцвет на женската и етническите литератури. (по избор)</p> <p>М. Драбъл, К. Ишигуро, А. Уокър (<i>The Color Purple</i>), Скот Момадей.</p> <p>6. Постмодерна литература. (по избор)</p> <p>Откъси от произведения на Дж. Фаулз.</p>	<p>поток на съзнанието вътрешен монолог, гледна точка, стилистика</p> <p>епоза, роман, разказ, структура, наратив, сюжет, герой, разказвач,</p> <p>сатира, хумор, ирония, пародия</p> <p>реализъм. натурализъм. историята като фикция, научна фантастика, черен хумор</p> <p>пасторализъм, утопия и фентъзи; поколението на „сърдитите млади хора“ в Англия, поколението на битниците в САЩ; "kitchen sink drama", театър на абсурда.</p> <p>автобиографично писане, нон-фикшън,</p> <p>съчетаване на елементи на фантастичното и приказното с реалистичното.</p> <p>колаж, хибридность, аморфни форми, популярни жанрове (твилър, уестърн);</p>	<p>разгъването на сюжета и да резюмират основното съдържание и идеи на творбата;</p> <p>– да проследяват структурата на творбата и развитието на персонажната система;</p> <p>– да оценяват стилистиката на текста и ролята на езика като градивно средство на литературата;</p> <p>– да разпознават основните художествени средства и похвати за изграждане на фикционалния свят на текста;</p> <p>– да развиват умения за тематични връзки между отделни автори и текстове;</p> <p>– да правят съпоставка между представители на едно и също направление в английската, европейската и американската литература въз основа на изучавания литературен материал на български език в IX и X клас.</p>	<p>социални конфликти</p> <p>Чужди езици : – сравнение и интерпретиране на обсъжданите произведения</p> <p>Български език и литература ; – раздел „Западноевропейска литература“</p> <p>Природни науки и екология : – присъстват чрез темите за великите открития и теорията за еволюцията</p> <p>География и икономика ; – икономически прогрес и геополитически промени</p> <p>Изкуства ; – музика – изобразително изкуство – драма</p> <p>Обществени науки и гражданско образование ; присъства във всички КОО</p>
--	--	--	--	--	---

		Дж. Барнс, К. Вонегът, Д. Бартълми.	пародия, хиперреализъм, саморефлексия, интертекстуалност, парадокс, игрив стил.		
	<p>3. Общуване с текста. Реакция на читателя (устна и писмена)</p> <p>Изучаването на английски и американски текстове в оригинал цели да насърчава учениците да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четат, мислят, говорят и пишат на английски език, като изразяват собствено мнение, като успоредно с това се научат да поставят тази своя позиция в по-широка рамка от критични мнения; – съчетават стратегиите на четене, предпоставени от текста, с онези, предпоставени от собствената им идентичност; – разбират основното съдържание на разглежданото произведение. <p>A. Устни изказвания по разглеждания текст</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализ и устен коментар на основните проблеми, заложиени в текста; – защита в дискусия или разговор на критична читателска позиция с използване на подходящ понятиен апарат. <p>B. Писане на собствен текст – литературно-критическо съчинение</p>	<p>Анализ на текст, интерпретация, критически школи и подходи, позоваване на първични и вторични източници.</p> <p>Изграждане на следните умения:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кратко устно описание на абзац или цял текст. Устно резюме на основните елементи в сюжета на разглежданото произведение; – словесен портрет на герой; – устен коментар и защита на собствена позиция; – устно резюме на критическо есе. <p>Учениците трябва да усвоят следните етапи при писане на</p>	<p>Учениците се насърчават:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да изградят съзнание за художествената условност; – да се идентифицират и/или дистанцират от художествен герой и автора и да изградят собствена читателска позиция. <p>литературно обсъждане диспут устно описание устен преразказ устно резюме</p>	<p>Насърчава се комуникативният подход към текста посредством следните стратегии:</p> <p>Учениците проблематизират основните идеи в текста чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дискусия и работа по групи; – разыгране на подходящи текстове; – симулационни игри и театрални постановки. 	<p>Български език и литература!</p> <p>История и цивилизация</p> <p>Втори чужд език</p> <p>Изкуства: Музика и изобразително изкуство</p>

<p>П И С А Н Е</p>	<ul style="list-style-type: none"> – познаване и прилагане на основните принципи на структуриране на критическото есе; – изграждане на собствена логическа аргументация; – прилагане на основните реторични похвати на жанра на критическото есе. 	<p>литературнокритическо съчинение;</p> <ul style="list-style-type: none"> – избор на тема; – формулиране на теза и стесняване на фокуса; – селективно събиране на информация от подходящи източници (критически статии и монографии, енциклопедии и речници, Интернет) – планиране на есето; – изготвяне на конспект; – първи вариант; – редактиране; – финален вариант. 	<p>описателно есе</p> <p>аргументативно есе</p> <p>писмено резюме</p> <p>писмен проект по зададена тема</p> <p>тема, теза, фокус, описание, наратив, аргументация</p> <p>съпоставка и контраст, кохезия на текста, критически обзор, библиография</p> <p>позоваване</p> <p>цитиране</p>		
--	--	---	---	--	--

IV. СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕТО.

Изхождайки от подбраните теми, около които се организира учебното съдържание, настоящата програма има следните методологически предпоставки:

1. Обучението по английски език чрез литература цели да развива основните езикови умения и компетентности: четене, слушане, говорене, писане. Художествените текстове се организират около водещи теми, които дават възможност на учениците да правят връзки и сравнения, както и свободно да изкажат собственото си становище по разглежданата тематика.

Подреждането на тези водещи теми е съобразено с променящите се тематични акценти в културно-историческите тенденции през XX век в Англия и САЩ. Запазва се стремежът за широко панорамно представяне на основните периоди, културни тенденции, художествени школи, жанрове и творци. Текстовете се разполагат в тяхната естествена историко-литературна рамка.

2. Тематичният подход дава възможност за проследяване на процесите в двете разглеждани култури, както и за установяване на техните допирни точки и различия. Паралелността насърчава запазването на межкултурните връзки с оглед на съвременните глобализационни процеси.

3. Тематичният подход се допълва от методите на близкото четене (close reading) на текстове, в които присъстват разглежданите проблеми, като се прилагат основните понятия на литературния анализ. Очаква се ученикът да усвои съответната терминология на английски език и да открива основните формални структури на текста.

4. В крайния етап на интерпретирането на текста ученикът произвежда собствени устни и писмени коментари върху тях. Тези интерпретации се базират на основни знания за езика, както и на съвременните критически направления.

5. Предложените автори и текстове в програмата са препоръчителни, като се дава възможност за избор.

V. ФОРМИ И МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ.

Оценяването на учениците в процеса на обучението по английски език в XII клас отчита обема от знания и уменията по изучавания език, придобити в съответните часове, като взема под внимание чуждоезиковата компетентност на ученика. То включва следните форми на текущ контрол:

• **устна проверка на знанията и уменията:**

- участие в дискусии в клас;
- коментар по зададена тема;
- устно представяне на творба, герой или тема и др.;

• **писмена проверка на знанията и уменията:**

- превод на художествен и критически текст;
- кратко литературно есе;
- периодични и обобщаващи тестове;
- писмен проект и др.

С оглед на очакваното по-високо равнище на езикова компетентност учениците се насърчават да работят самостоятелно, по двойки и на групи. На този етап от тях може да се изисква самооценка и взаимно оценяване. Окончателната оценка се оформя на базата на оценките от периодичните тестове и от устните и/или писмени проекти, чрез които се отразяват постиженията на учениците в процеса на обучението по английски език в XII клас.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК – XI И XII КЛАС, ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.

Настоящата учебна програма е предназначена за учениците от XI и XII клас – чуждоезиков профил – втори чужд език в българското училище, и има за цел овладяване на знания и постигане на комуникативни умения на учениците в гимназиалния етап на средната образователна степен.

Програмата е съобразена с ДОН за учебно съдържание по чужди езици и е предвидена за годишен хорарниум от 180 часа в XI клас и 155 часа в XII клас за обучение по английски език като втори чужд език (чуждоезиков профил).

Учебната програма дава възможност на всички ученици в XI и в XII клас да развият рецептивни и продуктивни умения и компетентности по чуждия език, което представлява изградено единство от знания, умения и отношения в езиков, социокултурен и стратегически план и предполага осъзнати знания за езиковата система. Учениците развиват умения за адекватното прилагане на езика в структурен и функционален смисъл за ориентирване в социокултурния контекст на английския език. Те осъзнават достоинства на родната култура и показват осъзнато уважение към културните различия, което им дава възможност за общуване в многоезикова и многокултурна среда. Това предполага развиване на умения да се използват компенсаторни стратегии при възникване на проблеми от комуникативен характер – в ситуации на социални контакти.

Настъпващите процеси на социалнополитическа, икономическа и културна интеграция на страните в Европа и в света превърнаха владенето на чужди езици в първостепенна необходимост за младото поколение в България, което дава възможност за обучение и намиране на работа в международна среда и за активно участие в съвместни проекти с представители на други културни и езикови общности.

На преден план излиза необходимостта от създаване на високообразовани и информирани членове на гражданското общество, които да могат да се развиват самостоятелно, да прилагат знанията и уменията си в мултикултурна среда и да работят ефективно в екип, съобразно с установените международни стандарти. Реализацията на младите хора през новия век ще бъде свързана с владенето най-малко на два чужди езика с висока степен на комуникативна компетентност.

Навлизането на информационните технологии във всички сфери на живота наложи английския език като международен и допълнително засилва мотивацията на учениците за усвояването му като средство за комуникация, информация и развлечение. Непосредствената практическа значимост на придобитите знания и умения по изучавания първи чужд език и обучението по английски език като втори чужд език дават възможност за общуване в разнообразна международна обстановка.

Обучението по английски език като втори чужд език е тясно свързано с обучението по роден език и култура. Комуникативните умения и стратегии от обучението по роден език и по изучавания първи чужд език служат като опора през целия учебен процес. Съпоставката на родната култура с културите на държавите, говорещи изучавания от

учениците в България чужд език, спомага за осъзнаване на непознатото и за запазване на националната идентичност. Друга важна опора са междупредметните връзки, които позволяват на учениците да се развиват комплексно, като разширяват общата и езиковата си култура чрез интегриране на придобитите специални знания и умения.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО.

Според настоящата учебна програма обучението по английски език в XI и в XII клас като втори чужд език има за цел да:

- завърши изграждането на комуникативна компетентност на ученика;
- разшири общата и езиковата култура на ученика;
- затвърди желанието на ученика да ползва два чужди езика за межкултурно общуване;
- изгради личността на ученика в контекста на родния език и изучавания първи чужд език;
- затвърди самочувствието и съзнанието за национална идентичност и достойнство;
- създаде социално отговорно отношение и поведение на учениците.

Структурата на учебната програма спомага за ориентиране на ползващите я учители, родители и автори на учебници и учебни помагала, за да изработят подходящи стратегии както за изучаване на езика, така и за изработване на система за обективно оценяване.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<ul style="list-style-type: none"> Слушане Четене 	<p>Очаквани резултати на ниво учебна програма</p> <ul style="list-style-type: none"> Разбира основната информация в изказвания с нормална скорост на говорене и стандартен език; Разбира в подробности разговори и изказвания в пряк или непряк контакт, с нормална скорост на говорене; Разбира конкретна информация от различни научнопопулярни и публицистични, радио- и телевизионни предавания; Разбира основната информация от публицистични и специализирани текстове на стандартен език; Разбира в подробности различни по речев жанр, функционален стил текстове с позната тематика, като извлича проблеми, становища и аргументи; Намира конкретна информация в художествени, публицистични, научнопопулярни и специализирани текстове; 	<p>Учениците трябва да придобият понятийни, езикови и социокултурни знания и речеви умения в следните тематични области, които да използват за комуникация в учебна обстановка и в реални ситуации:</p> <p>Тематични области</p> <p>МЛАДОСТ И БИТ</p> <ul style="list-style-type: none"> Личност и социални отношения (характер, приятели, чувства, самовъзпитание, живот без дрога) Професия и кариера (конкурси, планове, квалификация, семеен бюджет) Свободно време (здравословен начин на живот, спортуване, туризъм, забавления) <p>СВЕТЪТ, В КОЙТО ЖИВЕЕМ</p> <ul style="list-style-type: none"> Променящият се свят около нас Информация, комуникация, межкултурни отношения Държава, законност и права Историческо наследство (литература, изкуство) 	<p>Учениците трябва да усвоят следните езикови знания и речеви функции:</p> <p>Фонологични</p> <p>Фонологични модели и интонация, близки до тези на носителите на английски език</p> <p>Граматически (морфосинтактични)</p> <ul style="list-style-type: none"> Местоимения – емфатична употреба Съществително име – специални случаи <p>Разширяване на фразата Количествени определители (a few/few, a little/little) Членуване – разширение Неправилно множествено число</p> <ul style="list-style-type: none"> Прилагателно име – разширение и обобщение Словоред Наречие (II) – Степени за сравнение и обобщение Глагол Видове (фразови, модални – разширение) Времена – интегрирана употреба на изучените до 	<p>Във връзка с общите и конкретните цели на учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> работят на екипен принцип намират автентични материали използват езика в реалния живот използват технически пособия участват в дискусии и да аргументират мненията си осъществяват интердисциплинарни връзки се организират в групи по интереси към различните умения за прилагане на езика предават необходима информация на трети лица чрез превод правят самооценка и взаимна оценка ползват всякаква справочна литература се подготвят за участие в езикови изпити, провеждани от различни институции 	<p>Междупредметни връзки се осъществяват в контекста на изучаваните теми, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> Български език и литература; Жанрове, фантастика Национална идентичност Фолклор Видове есе Математика, информатика и информационни технологии; Кибернетика Услуги Семеен бюджет Обществени науки и гражданско образование; История и цивилизация; Глобализъм и европейска интеграция Международно сътрудничество Национална идентичност Етика и право: Начин на живот – морал и морален избор Приятелство, отношения и нравственост Държава Права и законност – справедливост Защита на животните, опазване на околната среда

<ul style="list-style-type: none"> • Говорене 	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в разговор или дискусия, като излага и защитава становището си, изслушва и разбира това на другите, изразява отношението си към него и проявява толерантност към събеседниците си; • След предварителна подготовка прави кратко изказване на разнообразна тематика; • Води разговор по телефонна за търсене на информация; • Използва стандартен език и подходящи за ситуацията: поведение, произношение и интонация, при необходимост прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на проблеми; • Резюмира съдържанието на разнородни текстове, свързани с интересите му; • Пише кратко официално писмо за получаване на информация; • Съставя стандартен автобиографичен текст (curriculum vitae), придружително писмо, в което излага мотивите си. 	<p>ПЛАНЕТАТА ЗЕМЯ И ДРУГИ СВЕТОВЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Околна среда, бедствия и катаклизми • Реалност и виртуалност • Живот извън нашата планета, фантастика <p>Понятийни категории</p> <p>Обобщаване на категориите, въведени в предходните класове, и по-разширено изучаване на следните категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> • род и вид (генеричност) • време (предходност, едновременност, последователност) • процеси • съществуване, реалност и модалност • условност и предположение • пряко и непряко изразяване • залог • отношения <p>Социокултурни знания</p> <p>В рамките на посочените теми учениците трябва да разширяват знанията си за живота в англоезичните страни, както и за други страни по света, а също така да имат представа за тенденциите за развитие в глобален мащаб, за да могат пряко или чрез интернет да:</p>	<p>X клас, вкл. минало перфектно и минало перфектно продължително, бъдеще продължително и бъдеще перфектно</p> <p>Преразказана и непряка реч Специални случаи: напр. To get used to, to be used to и други Страдателен залог – II Условно наклонение – (II и III тип) Инфинитив и герундий – обобщение!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изречение – • Видове сложни изречения; • Подчинени изречения със или без съюзни връзки • Обобщение • Съюзи – напр. unless, in case, provided, providing, as long as, although <p>* Забележка: Приема се, че всяка граматическа категория се изразява с парадигма от форми, някои от които основни, а други по-периферни. С (I) са отбелязани основните форми, а с (II) останалите.</p> <p>Словообразуване</p> <p>Основни продуктивни модели</p>		<p>Професионален дълг</p> <p>Светът, в който живеем Младост и бит</p> <p>География и икономика: България – природна среда, население, стопанство, видове туризъм и организиране на пътуване бедствия и катаклизми</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни науки и екология (химия, биология, физика) Здравословен начин на живот Екология Космос Киберпространство • Физкултура и спорт: Спортуване Туризъм Начин на живот
<ul style="list-style-type: none"> • Писане 					

- установяват лични контакти
- усвояват най-типични поведенчески модели на говорещите английски език
- разширяват културата си
- участват в конкурси
- разпространяват информация за родната си страна и културата ѝ
- разпространяват получените знания

Сфери на социално взаимодействие

Учениците са подготвени да общуват адекватно в следните ситуации на общуване:

- вкъщи
- в училище
- в клуб по интереси
- на обществени места
- места за отдих

Учениците изпълняват ролите на:

- събеседник
- участник в дискусия
- разказвач
- пътник
- клиент
- зрител, читател, слушател
- гост – домакин
- кандидат в конкурс

Лексикални

- около 600–650 лексикални единици за активна употреба
- фразеологични съчетания
- лексикални полета

Речеви умения

Предложените теми са така подбрани, че учениците да могат да:

- изказват решения, намерения, молби, предложения, съвети, задължения, критикуване, желания, съжаление
- описват места, посоки, разположение, предмети, външност
- дават лична информация – професии, работа, ежедневието, предпочитания, свободно време, отношения
- разказват минали случки, събития, новини, мечти
- сравняват – прилики и разлики, предимства и недостатъци
- обясняват – предсказване, размишления, изясняване на истината

Поведенчески модели

Ученикът трябва да умеє правилно да се ориентира по отношение на контекст и събеседник, да разграничава ситуациите, които налагат

		<p>Комунікативні стратегії</p> <p>Учениците трябва да усвоят някои компенсаторни стратегии при общуване, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • интонация и език на тялото • разпознава международна лексика • разпознава поведенчески модели с различен смисъл • използва справочни материали • използва знания по друг чужд език • прави езикова догадка от ключови думи, ползва илюстрации, демонстрира примери, ползва наличните езикови средства и помощ от събеседниците си 	<p>ползване на официален или разговорен стил на езика, да спазва речевите норми на поведение, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предава ясно необходимата информация • не се отклонява от темата • толерантен е към събеседника, не го прекъсва, проявява разбиране 		
--	--	--	---	--	--

V. СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ И МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА.

Учителят осъществява непрекъснат и пряк контрол върху работата на учениците. Текущата оценка, винаги добре обоснована пред ученика, носи постоянна информация за постиженията му относно конкретни учебни единици или уроци. При затвърдяване на материала е необходимо учениците да бъдат оценявани по отношение на езиковата правилност за осъществяване на общуването и свободата на изказа.

От учениците в XI и в XII клас може да се изиска самооценка и взаимно оценяване. Те трябва да могат да осмислят и да обобщават работата и постиженията си в часа по английски език. Те могат да проявяват възискателност както към себе си, така и към учителя по отношение на обема от знания, умения и култура, които получават. При такава организация за оценяване постиженията на ученика в XI и в XII клас учителят е в състояние да получава обратна информация за работата си и ще може да се преориентира в по-нататъшните занимания с учениците. Наред с количественото си измерение оценката като цяло може да има окуражителен характер и да влияе на самочувствието на учениците при общуване на английски език.

Годишната оценка на учениците се оформя въз основа на срочните оценки и проведените периодични и обобщаващи тестове. Оценка следва да са обективно отражение на работата и постиженията на учениците при прилагане на различните умения за ползване на езика.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Обучението по английски език следва да е съобразено с общоприетите принципи на комуникативния и познавателния подход. Учителят трябва да съсредоточи усилията си към по-интелектуален подход в процеса на обучение и усвояване на езика от учениците.

При комуникативния подход обучението по английски език е ориентирано към ученика. Задължително е да се отчитат интересите и потребностите за ползване на чуждия език от учениците в XI и в XII клас. Те са вече пълноценни събеседници, участници в процеса на общуване, задават въпроси и отговарят на въпроси, изразяват и оспорват мнения. Те имат възможност да реализират своите лични желания за общуване във и извън класната стая. Учител и ученици са равнопоставени партньори. Такава организация в отношенията дава възможност работата в класната стая да се организира така, че да прилича в максимална степен на истинска житейска ситуация.

Учениците работят самостоятелно, по двойки и на групи. Препоръчва се темите да се разработват така, че да стимулират – да предизвикват интереса на учениците и да изискват разсъждения и дискусии. След представяне на нов материал (чрез четене, слушане или обсъждане) е необходимо да се премине през фаза за упражнения (контролирана практика на новия материал – от прости за употреба структури до по-свободното им прилагане в реални ситуации), които да доведат до леко, неусетно и свободно прилагане на придобитите умения. Учениците не се ограничават по отношение на различни дейности при ползване на чуждия език в по-широк контекст (може да има игри по роли, дискусии, да разказват за себе си).

Като се спазва принципът за интегриране на уменията, се препоръчва функционалното им насочване.

Родният език, както и изучаваният първи чужд език (при възможност) могат да се използват за съпоставка при осмисляне на абстрактните понятия и структурните модели.

Учениците в XI и в XII клас сами биха могли да откриват по-ефективни стратегии за учене и прилагане на езика, което непрекъснато би повишавало тяхната мотивация.